



KAN HİZMET BİRİMLERİNDE ÇALIŞAN HEKİMLERE YAPILAN EK ÖDEME HAKSIZLIKLARI

Son günlerde bazı kamu hastanelerinin transfüzyon merkezlerinde (veya eski kanuna göre kan merkezlerinde) görev yapan hekimlerin ek ödemelerinde geçmiş dönemlere göre düşüşler oldu u, yapılan itirazlara rağmen uygulamanın hekimlerin aleyhinde devam ettiği **Türkiye Kan Merkezleri ve Transfüzyon Derneği** ve **Türk Kan Vakfı**'na ulaşılan bilgilerden anlaşılmaktadır. Her şeyden önce geçmiş yıllarda böyle bir sorun yokken birdenbire kan merkezlerinde çalışan hekimleri adeta cezalandıran bir yaklaşımın hangi gerekçelerle gündeme geldiği anlaşılmamıştır.

Bilindiği üzere 12.05.2006 tarih ve 26166 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan **“Sağlık Bakanlığına Bağlı Sağlık Kurum ve Kuruluşlarında Görevli Personele Döner Sermaye Gelirlerinden Ek Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelik”** gereği kamuda çalışan hekim ve hekim dışı sağlık personeline ek ödeme yapılmaktadır. Söz konusu Yönetmelik ile bir hekime yapılacak dönemsel ek ödeme miktarı, hekimin ilgili dönem boyunca topladığı muayene ve girişimsel işlemler puanlarının toplamının yine hekimin kadro, unvan, görev yaptığı bölüm, tam zamanlı-yarı zamanlı çalışması, serbest meslek katsayısı gibi unsurlar dikkate alınarak bir aritmetiksel formüle uyarlanması sonucu bulunan **“Net Performans Puanları”** na göre yapılmaktadır. Kan merkezlerinde (yeni 5624 sayılı yasa gereği Transfüzyon Merkezlerinde veya son mevzuat düzenlemeleri neticesi Süreli Bölge Kan Merkezlerinde) görev yapan hekimlerin Ek Ödeme Yönetmeliğine göre Net Performans Puanlarının hesaplanmasında bazı hususlara açıklık getirmek gerekmektedir:

1. Ek Ödeme Yönetmeliği, **Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji** gibi bazı laboratuvar uzmanları ile **Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji** uzmanlarının günlük mesaieleri içinde uzmanlıkları gereği yaptıkları tıbbi işlem ve uygulamaları performanslarına katkı sağlayan işlemler olarak görmemekte ve karılığında herhangi bir performans puan vermeyerek söz konusu uzmanların performanslarının tespitinde makul, bilimsel, açıklanabilir kriterler ortaya koyamamaktadır. Yönetmelik bunun sonucunda söz konusu uzmanları **“Muayene ve Girişimsel İşlemler Puanı Bulunmayan Tabipler”** olarak nitelendirmiştir.
2. Yine aynı Yönetmelik, hekim dışı sağlık personeli için uygulanan **özellik arz eden riskli birimler** de tanımlanmasında ne yazık ki 7 gün 24 saat kesintisiz hizmet veren ve görevin niteliği gereği her zaman bu şekilde hizmet vermesi gereken kan merkezlerini, bir yenidoğan yoğun bakım ünitesi gibi, bir doğumhane gibi, bir yanık ünitesi gibi özellik arz eden riskli birimler arasına koyamamıştır.
3. Yönetmeliğin Ek 2 ve Ek 3 Kadro-Unvan Katsayıları çizelgelerine bakıldığında hekimlerin idari ve tıbbi pozisyonlarına göre katsayıları belirlendiği gibi hastane içinde görev aldıkları bölümlere göre de (laboratuvarlar, yoğun bakım üniteleri, yenidoğan, yanık, diyaliz vs) katsayılarının belirlendiği görülmektedir. Ancak bu çizelgelerde kan merkezlerinde veya transfüzyon merkezlerinde görev yapan hekimler için bir seçenek bulunmadığından bazı hastanelerin Ek 2 ve Ek 3 çizelgelerinde yer alan **“tabip muayene ve girişimsel işlemler puanı bulunmayan tabipler, uzman tabipler ile yoğun bakım, yenidoğan, yanık ve diyaliz üniteleri dışındaki tıbbi ve idari ünitelerde çalışan uzman**

tabipler ve tabipler” satırındaki **0,80** katsayısını uygun gördükleri tespit edilmiştir.

4. Görüldüğü gibi Yönetmelik hekimler arasında performansları daha da erli (bazı cerrahi branlar gibi), az da erli ve de ersiz gibi ayrımcılık yaratan bir de erlendirme yapıldığı gibi bazı bran hekimlerinin yada sadece kan merkezlerinde çalışan hekimler gibi belirli bölümlerde görev yapan hekimlerin yaptıkları görevi, performanslarını da önemsiz ve de ersiz görmektedir.
5. Ülkemizde kamu hastanelerinin kan merkezlerinde görev yapan hekimlerin çoğunluğu, Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji ile Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji uzmanlarından oluşmaktadır. Ek Ödeme Yönetmeliği'nin **5.maddesi “i”** ve **“j”** bentlerinde belirtildiği üzere E titim ve Ara tırma Hastaneleri ile Devlet Hastanelerinde görev yapan bu uzmanlara Bakanlık tarafından öngörülen Laboratuvar Performans Kriterleri ile Hastane Enfeksiyonları ile mücadele kriterlerini yerine getirmeleri koşulu ile net performans puanlarının hesaplanmasında hem hastane hizmet ortalamasının kullanılması sağlanmalı hem de net performans puanlarına %20 ek puan verilmesi öngörülmüştür. Dolayısıyla her iki uzmanlık branına sahip hekimler kendi uzmanlık alanına ait görevleri yerine getirdikleri takdirde kadro-unvan katsayıları Ek 2 ve Ek 3 çizelgelerine göre 1,75 olarak de erlendirilmekte ve ayrıca %20 ek puan da alabilmektedirler. Ancak her ne hikmetse bu uzman hekimler **SADECE KAN MERKEZLERİNDE** görev alırlarsa kadro-unvan katsayıları 0,80 olarak de erlendirilerek adeta cezalandırılmaktadırlar.
6. Ek Ödeme Yönetmeliğinin hazırlanması aşamasında kan merkezlerinde görev alan-alacak olan hekimlerin durumları dikkate alınmadığından Yönetmeliğin yorumlanmasında yukarıda açıklanan uygulama ile aynı branına sahip uzman hekimler arasında sadece görev yaptıkları bölüm farklılığından ötürü haksızlık doğurmuş bir sonuçla karşılaşmaktadır.
7. **ÇÖZÜM VE ÖNERİLER:**
 - a. Yönetmeliğin Ek 2 ve Ek 3 Kadro-Unvan Katsayılarını gösteren çizelgelerinde “Genetik, biyokimya ve mikrobiyoloji gibi laboratuvar hizmetlerinde çalışan tıpta uzmanlık e titimi almış olanlar” satırında belirtilen 1,75 katsayısı kan merkezlerinde görev alan hekimlere de uygulanabilir. Çünkü kan bankacılığı, a ırlıklı olarak bir **LABORATUVAR** branıdır. Tıpkı birçok kamu hastanesinde androloji laboratuvarı, histoloji-embriyoloji laboratuvarı, EMG laboratuvarı gibi laboratuvar birimlerinde çalışan hekimlere uygulandığı gibi verdikleri sağlık hizmeti dikkate alındığında laboratuvar a ırlıklı çalışan kan merkezleri (transfüzyon merkezleri) hekimleri için de bu katsayı rahatlıkla uygulanabilir.
 - b. Hastane daireleri, sadece kan merkezlerinde çalışan uzman hekimleri birçok kamu hastanesinde halen uygulanmakta olduğu gibi mikrobiyoloji laboratuvarı, enfeksiyon kontrol komitesi gibi uzmanlık alanlarını ilgilendiren diğer birimlerde de kısmi görevlendirerek katsayı uygulamasındaki yanlışlığı önüne geçebilir.
 - c. Sağlık Bakanlığı tarafından ivedilikle Mikrobiyoloji ve Klinik Mikrobiyoloji ile Enfeksiyon Hastalıkları ve Klinik Mikrobiyoloji uzmanlarından sadece kan merkezlerinde (transfüzyon merkezlerinde) görev yapanlara uygulanmakta olan kadro-unvan katsayı yanlışlığını düzeltici yönde bir düzenleme yapılmalıdır. Yapılan düzenleme geriye dönük hak kayıplarını da giderecek şekilde olmalıdır.
 - d. Gelecek dönemlerde Sağlık Bakanlığı, hekimlerin özlük haklarını ilgilendiren ve döner sermaye gelirlerinden ödeme yapılmasına yönelik yapılacak yasal düzenlemelerde, kan hizmet birimlerinde görev yapacak hekimlerin durumlarını dikkatle de erlendirmeli; aynı branına sahip meslektaşları ile hastanelerde görevlendirme farklılıklarından doğabilecek haksızlıklara meydan vermemeli; kan hizmet birimlerindeki çalışma koşulları, iş yoğunluğu, iş yükü ve stresi gibi faktörleri de dikkate almalıdır.